

**LIPOVETSKY, Gilles. Tretí žena: nemennosť a proměny ženství. Praha :
PROSTOR, 2007. 329 s. ISBN 978-80-7260-171-4**

Lívia Pížová, livia.pizova@smail.unipo.sk

Autor knihy, Gilles Lipovetsky, je francúzsky filozof, sociológ, esejista a profesor na Univerzite v Grenoble, zaoberá sa analýzou postmodernej a hyperkonzumnej spoločnosti v intenciách spoločensko-historického vývoja ženstva, resp. ženskej roly, ako aj ďalších fenoménov.

Publikáciu obsahovo tvoria štyri kapitoly, ktoré sú rozdelené do viacerých podkapitol. Problematiku *sexu, lásky a zvädzania* s dôrazom na sexuálne rozdelenie citových rolí, vo vzťahu k rôznosti pohlaví, nájde čitateľ/ka na úvodných stranách knihy. Autor tu hovorí o dvoch tvárach lásky, ako o dvoch protikladných tendenciách. Na jednej strane ženu odsudzuje k závislosti na druhom, na strane druhej uznáva ženskú autonómiu a vlastníctvo jej samotnej. Zaujímavý je tu pohľad na historický vývoj zvädzania, ktoré od minulosti – dodnes prináleží iniciatíve mužov (a čo podľa neho vyhovuje aj samotným ženám). V závere tejto časti autor predostiera čitateľom feministický pohľad na problematiku sexuality v súkromnej verzus verejnej sfére; problematiku násilia (sexuálneho obťažovania), plodenia detí a napokon popisuje dva rozdielne modely vnímania vzťahov medzi pohlaviami, americký a európsky.

Kapitola nazvaná „*Krásne pohlavie*“ ponúka síce stručný, ale v historických líniách komplexný pohľad na ženskú krásu, a to od staršej doby kamennej (vo forme sošiek) až po (autorom nazvanú) kultúru krásneho pohlavia – kultúru novoveku, ktorá viedla k uznaniu nárokov žien na ľudskú a spoločenskú dôstojnosť. V ďalších častiach autor kritizuje tzv. postdisciplinárnu krásu (súčasný kult krásy), ako ideálny obraz ženského tela a štíhlosti, ktoré prináša kultúra konzumu a rozmáhajúci sa tlak médií. Upozorňuje čitateľov aj na dôsledky, ktoré kult krásy prináša. Pohľad historickej tlače utvára a dopĺňa obraz o ženskej kráse preferovanej v minulosti a dnes. Aká je budúcnosť krásneho pohlavia? Aj na túto otázku sa autor snaží nájsť odpoveď.

„*Žena v postmodernej domácnosti*“ predstavuje ťažiskové jadro knihy a reaguje aj na jej samotný názov. Autor sa tu venuje oblasti zamestnanosti žien z pohľadu štatistických ukazovateľov (v historických súvislostiach) a to vo vzťahu k prácam v domácnosti. Zamýšľa sa nad *troma modelmi ženy*, ktoré sa postupne formovali v historických etapách. Prvú ženu nazýva prívlastkom opovrhovaná, druhú označuje za ospevovanú a tretiu ženu za neurčitú. V prípade prvého a druhého modelu ženy autor zdôrazňuje podriadenosť žien vo vzťahu k mužom, upozorňuje na fakt, že žena bola myslená mužmi a bola tým, čím muž chcel, aby sa stala. Pravdepodobne najväčšiu časť pozornosti autora zaberá orientácia na model tretej ženy, ktorý je príznačný pre súčasnú hypermodernú dobu. Pre nový historický model sú typické tri základné fenomény: ženská moc nad plodením detí, narušenie inštitúcie rodiny a posilnenie rovnostárskeho poňatia partnerskej dvojice.

„*Napred feminizácii moci*“? Otázky ženskej moci; dichotómie verejnej a súkromnej sféry; spoločenských predsudkov a stereotypov; žien političiek; ženskej kariéry a rodinného života, aj tieto témy tvoria ostatnú kapitolu tejto publikácie. Autor v závere knihy konštatuje, že napriek nástupu nového historického modelu ženy, pretrváva staré, a síce, že sexuálny rozdiel medzi verejným a súkromným naďalej vládne mnohým aspiráciám a spôsobom správania sa oboch pohlaví. Rodinnému životu, intimite a dôverným vzťahom „vládne“ žena; v spoločenskom postavení, profesijnej role, moci a úspechu pretrváva prevaha mužov. Na záver možno sumárne skonštatovať, že autor kriticky nazerá na model ženy v minulosti, fenomén moci a kult krásy vo vzťahu k hyperkonzumnej spoločnosti.

Publikácia na 329 stranách prináša sociologický, filozofický a feministický pohľad na problematiku formovania ženskej roly v historických epochách ľudstva (z pohľadu významných diel popredných autoriek a autorov). Práve tento ucelený pohľad na problematiku je prínosom a východiskom, na základe ktorého možno budovať nové vedecké poznatky, ktoré sa však nezaobídu bez poznania minulosti. Autor jasne a zrozumiteľne štylizuje informácie týkajúce sa historických súvislostí popisovanej problematiky. Zaujímavosťou recenzovanej knihy je jej formát, ktorý je vhodný do takmer každého vrecka.

Zoznam literatúry by sme na posledných stranách knihy hľadali márne, keďže autor ich uvádza priebežne v poznámkach pod čiarou, čo eventuálne môže pôsobiť na čitateľky a čitateľov menej rušivo. Medzi citované autorky a autorov patria mená ako Niklas Luhmann, Stendhal, Montaigne, Rita Freedmanová, Élisabeth Badinterová a mnohí iní.

Knihu možno odporúčať nielen odborníkom a odborníčkam spomínaných vedných odborov ako je sociológia, filozofia a genderové štúdie, ale aj ďalším spoločenským vedám, ako je napríklad sociálna práca. V nej sociálni pracovníci a pracovníčky pracujú (okrem iných) aj s rozsiahlou klientskou skupinou osôb ženského pohlavia (napr. s osamelými matkami, ženami zažívajúcimi domáce násilie, ženami závislými na návykových látkach). Pre prácu sociálnych pracovníkov a pracovníčok ako profesionálov a profesionálky je nevyhnutná znalosť formovania ženskej roly práve preto, aby reflektovali vo svojej praxi prítomnosť rodových stereotypov vo vzťahu k ženskej role, a neprispievali tak k ich generovaniu a v konečnom dôsledku k stigmatizácii svojich klientok.